

LEKEN

leken

JÖRGEN GASSILEWSKI

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

10.30

Golvet är kallt. Juni vill leta efter något. Hon rör sig över golvet. Sedan ska de leka and. Och fröken ska berätta mer. Hon ser de andra. Och hon ser Frans. Och hon ser luften som kommer in. Juni vet att det heter luft. Fönstret är öppet och gardinerna rör sig. Inåt. Mot Juni. Luften som hon ser är varm. Golvet är kallt.

De har sett änder. Det heter inte ankor. Det heter inte andar. Det heter inte ändar. Änder. Förskolan är nära vattnet. Fröken har visat. Ann. De såg konstiga ut. Glänsande. En del. De såg ut som olika fåglar. Olika slags. De bråkade. Om mat. Fröken hade gett dem. Lägg av, hade fröken sagt när de rusade från olika håll och lät och vattnet forsade och de forsade i vattnet. Juni blev rädd. Du blev rädd, sa Frans. Du blev rädd, sa Tage. Jag blev rädd, sa Juni. Jag blev också rädd, sa Frans. Jag blev också rädd, sa Tage. Bröd eller vad det var. Det är inte bra för ankorna, sa Reza. Det heter änderna, sa Azar. För deras magar, sa Reza. Det visste jag inte, sa fröken.

När man är hungrig blir man arg. När man är arg blir man ledsen. När man är ledsen blir man ledsen. När man är ledsen blir man glad. När man är glad blir man sömnig. När man är sömnig blir man mätt. Sedan går det runt igen.

Solen lyser in i Juni. De långa vita lakanen utanför fönstret blåser in igenom fönstret som långa armar. Solen smiter emellan och lyser in i Junis ögon och Juni ser ingenting. Det är varmt och det är sommar och det är Förskolan Fiskeboden. Inte dagis. Juni vill leta efter något men vet inte vad. Varmheten kommer som en rulle. Kallheten mot händerna är skön. Hur lång tid tar det innan det går att se?

De står på den runda grå mattan. Det är mer än fem barn. Kanske mer än tio. Alla barn. De står upp allihop. De är många, men inget barn rör något annat barn. Det är några treåringar som snart ska bli fyraåringar. Som Juni. Det är inga tvååringar. Eller ettåringar. Eller nollåringar. Men det är några från andra avdelningar. Fyraåringar. Ekan. Och en från femårs. Åran. Juni vet inte vad de heter. Men de ska vara snälla.

Några treåringar är som småbarn. De kryper ut från mattan. Bert. Mehmet. Maria. Tre pojkar. Bebisar. Sedan kryper Linn ut. Junis bästis. Eller kanske inte bästis. Juni leker mycket med henne, men det är oftast andra med. Juni vet inte om hon vill, men det blir så ändå. Ibland tänker hon att det är tur att andra är med. Juni tycker egentligen mer om flera andra än om Linn. Men det spelar ingen stor roll.

Linn kryper ut. Då håller Juni på att göra det också. Sedan tittar hon på fröken. Då ställer hon sig rakt upp igen.

Alla behöver stå innan jag berättar, säger fröken.

Kommer ni ihåg gropen med ägg som Jusuf hittade? Under busken? På gården? Vid segelbåten? Och vad duktiga alla var? Alla barn, alla fröknar, alla föräldrar? Alldeles tysta och försiktiga när de kom nära och ingen rörde. Mamman fick vara ifred. Och så kläcktes äggen och mamman sprang ner till vattnet med ungarna nästan på en gång. Det var flera av oss som såg. Lefifi, Françoise, Liv. Och andra fröken Lars. Har jag glömt någon? Juni tänker att ja, det har hon.

Juni, säger fröken Ann.

Och när vi rodde med båten till Kyrkön, säger fröken Lars. Alla hade flytväst. Vad många bon det var. Eller gropar. Vad många ungar det måste ha blivit.

Nu är vi änder, säger fröken Ann. Som på Kyrkön. Fast en mycket mindre ö. Som den lilla bakom Kyrkön. Alla änderna vill vara kvar på ön. Men vattnet stiger. Det blir mer och mer vatten. Och ön blir mindre och mindre. Men alla vill vara kvar. Då måste vi hjälpas åt, så att alla kan vara kvar. Hur kan vi hjälpas åt?

Vi kan hålla i varandra, säger Dag, ett av de stora barnen. Vi kan hjälpa varandra, säger Mehmet. Vi kan vara en enda stor klump, säger Linn.

I början kan ni vara som änder, leta efter mat, rugga – kommer ni ihåg vad det var för något? – och ruva på äggen, säger Ann. Mattan är ju ganska stor. När jag säger till ställer

ni er upp. Då stiger vattnet och ön blir mindre. Alla vill vara kvar på ön. I solen. Och värmen. Det kan vara en kall dag. Kallt i vattnet. Hur gör vi då? Vi får se!

Blir vi människor då, säger Awa, ett annat av de stora barnen, med armar?

Vi får använda armarna, men vi kan tänka att vi är änder ändå, säger Ann.

Juni har tittat ut genom fönstret och på de böljande vita lakanen och känt att solen inte lyser i hennes ögon eller på hennes kropp längre. Nu kastas ljuset och de rörliga skuggorna från gardinerna mot väggen. Hon följer en solkatt som går tvärs igenom rummet och stannar på fröken Lars kind. Juni tycker att han ser väldigt konstig ut i ansiktet, som om han ätit något äckligt. Sedan försvinner det igen och han ser ut som vanligt.

Juni har glömt varför de står på den stora runda grå mattan. Allihop. Utom Ann och Lars. Hon tänker att hon ska göra likadant som de stora barnen. Som den största av de stora. Dag. Hon tänker försöka göra precis likadant som Dag.

Dag kryper på knäna och har armarna bakom ryggen. Han har ett bra ankljud. Hon måste komma nära honom för att se vad han gör. Det är många andra i vägen. De andra gör andra saker. Några tar av sig strumporna och rullar ihop dem till bollar och lägger sina magar på dem, som fröken gjorde en gång. De säger min lilla unge, mina små ungar och sådana saker. Några fladdrar med sina armar som att de ska börja flyga. Juni är nära Dag och gör samma som han gör.

Hon är lite bakom honom så han inte ska se. Armarna bakom ryggen. Krypa på knäna. Men hon vågar inte göra några ljud. Hon är alldeles tyst.

Vilka fina änder ni är, säger Ann. Rugga var när änderna byter fjädrar och andpapporna ser ut som andmammorna, kommer ni ihåg? När de gamla och trasiga fjädrarna ramlar av och de får alldeles nya. Det händer på sommaren, nu, alldeles snart.

Nu får ni stå upp, säger Ann. Nu står vi upp allihop, säger fröken Lars. Och nu stiger det kalla vattnet, säger Ann. Och alla vill vara kvar på den varma ön, säger Lars. Ann ställer sig på alla fyra, kryper fram och viker in en bit av den runda grå mattan. Barnen som stått närmast backar. Dag hamnar för nära Juni. Hans rumpa hamnar nästan i hennes ansikte. Det vill hon inte. Hon vänder sig om. Då ser hon inte fröken. Fröknarna.

Ingen av dem. Hon vill inte vara i mitten. Där är Linn. Hon ser glad ut. Hon tittar på Juni. Linn blinkar konstigt mot Juni. Juni förstår inte alls vad hon menar eller om hon menar något eller om det var meningen att hon skulle blinka mot just Juni. Men det är som att Linn ser på henne hela tiden och hon blinkar så många gånger, och med ett öga i taget, först det ena och sedan det andra och sedan det ena igen, på ett sätt som Juni inte alls kan. Juni kan bara blunda och blinka med båda ögonen, långsamt. Mamma satte på henne den rödvitrutiga sommarklänningen i morse. För att det var så varmt. Fast hon inte ville. Hon ville ha mjukisbyxorna.

De blå. Nu tycker hon att det är skönt. För att det inte är instängt, för att det är svalt. Och för att hon kan ha benen på många olika sätt utan att det stramar och känns konstigt.

Ann viker in en till bit av mattan och de andra barnen knuffar till Juni bakifrån. Hon är inte beredd och håller på att ramla framlänges, men Awa, som står bredvid och har sett vad som har hänt, håller i henne. Hon gör det väldigt mjukt och det känns bra. Gråten som var på väg upp, för det är som att det var flera stycken som knuffade, kommer inte fram. Awa tittar på Juni och ler. Det känns varmt. Linn visar att hon vill hålla i Awa och Awa håller i henne också. Awa ler mot Linn. Awa ler mot Linn på samma sätt som mot Juni. Juni är inte någon särskild längre. Awa ler som stora barn brukar le mot små barn vilka de än är. De stora vet att de själva alltid förstår mer och kan mer. Juni tycker inte om det och är rädd, men det är bättre att Awa håller i henne och att hon håller i Awa, än att de inte gör det.

Juni vet allt. Som varje gång mamma badar henne och det är varmt. Ju längre hon får sitta kvar där, desto mer förstår hon. Hon kan förstå med handen. Hon kan förstå med foten. Hon kan förstå med lukten, lukterna. Och det är större än allt. Och det håller på längre än allt. Om det får hålla på länge, fast hon håller på att bli stor, kommer hon att förstå precis allt.

Juni förstår mest. Fröken Ann gör att barnen knuffas. Ann ska bort. Och änder, gräsänder bort. Och Linn bort. Och Awa bort.

Linn håller på Junis axel. Lite innanför klänningens korta ärm. Nu håller de i varandra alla tre. Awa, Linn, Juni. Och de är i mitten av mattan.